

Pénteken bemutató

Sen Te, a szecsuáni jólélek

Bertolt Brecht

A kaposvári Csiky Gergely Színház újra Bertolt Brecht-bemutatóra készül. Körülbelül másfél évtizeddel ezelőtt itt mutatták be először a haseki fogantatású Svejka a II.

világháborúban című művét. Láttuk a Koldusoperát, a Kurázi mama és gyermekeit és A kaukázusi krétakört is. Lesznek, akikben felidéződik a pécsi Nemzeti Színház egyik kaposvári fellépése: az Állítsátok meg Arturo Uit! című Brecht-drámát játszották.

Otthon van-e Brecht a kaposvári deszkákon? Erre ad választ a pénteki premier, amikor Asher Tamás rendezésében, Pogány Judittal, — mint vendéggel — a főszerepben látjuk majd A szecsuáni jólélek című példázatot. Donáth Péter díszletét már megtekinthettük, amikor próbára igyekeztünk. Falsfkok, szürke deszkakerítés, támlás pad, hideg fényű neoncső világít egy akasztófához hasonló villanypóznán.

Az irodalomtörténészek általában a három legjobb Brecht-darab között emlegetik a Nemes Nagy Ágnes által fordított A szecsuáni jólélek című példázatot. A másik kettő: Galilei élete, Kurázi mama és gyermekei. Azonos írói periódusában keletkeztek.

Bertolt Brecht 1898-ban született, gyáros családból, melytől hamarosan messze ragadta világlátása, magatartása. Célt akkor kapott, amikor Max Reinhardt, Leopold Jessner és Erwin Piscator közvetlen közelébe kerül

munkatársukként. Első világsikere a Koldusopera.

Marxista tanfolyam hallgatója, szemléletének ez az egyenesbe kerülése kihat drámaírói tevékenységére is. A polgári, úgynevezett beleélő színház ellen fordul darabjaival. Marxista szellemű, a társadalom bírálatára és megváltoztatására irányuló dramaturgiát alkotott az »epikus színháznak« nevezett koncepcióval, megvalósítással. A színház, a színész lemond a beleélésről, a »mágiáról«, az illúziókról. Ezzel a nézőt is gondolkodásra, a hagyományos színházról való lemondásra akarja készíteni. Elidegenítő hatásokat alkalmaz: feliratokat, songokat, narrátort, kórust stb. Ezzel tör meg egy-egy hangulatot — robbantja elandáladási hajlamukat —, gondoljuk át a szituációt és mintegy arra biztatva, hogy szűrjük le a tanulságokat. A stílus tehát agitatív, vásárian hangos. Utolsó éveiben azonban többször hangoztatta, hogy színháza nem zár ki érzelmeket...

1933-ban emigrált, több országban élt, köztük az Egyesült Államokban. 1949-ben telepedett le az NDK-ban, ahol létrehozta feleségével, Weigellel a Berliner Ensemble-t. 1956-ban halt meg. Színházi teoretikusként is jelentős életművet hagyott maga mögött. Egyik művét — Kis organon a színház számára — Eörsi István, a Csiky Gergely Színház jelenlegi dramaturgia fordította magyarra. Ebből idézzük az érvényes sorokat: »A színház ... csak akkor juthat el... szabad magatartáshoz, ha kiszolgáltatja magát a társadalom legsodróbb áramlatainak, és azokhoz társul, akik szükségképpen a legtürelemtelenebbül akarnak itt nagy változásokat végrehajtani.«

L. L.